

G. A. OLSEN

En Skotte.

Knox svarede, at Sandheden vedblev at være Sandhed, selv om Mennesker bestred den. Han nævnedes derpaa en Del Præster, som havde forsvaret, at Byen Magdeburg satte sig imod Kejseren. Lethington: „Homines obscuri!“

Knox: „Dei tamen servi!“
Lethington var nu lumpen nok til at forlange Afstemning; men Knox hindrede det under Henvi- sning til Synodens udtrykkelige Forbehold i saa Henseende. Man enedes saa om, at de tilstede- værende skulde udtale sig. To af Prædikanterne erklærede sig enige med Hoffolkene. Men Craig fortalte da, at to meget ansete lærde Mænd i Bologna holdt paa, at naar Fyrsterne brød deres Ed, var det berettiget at gøre Modstand imod dem. Og Craig forsvarede derefter denne Mening saa godt, at Hoffolkene blev bange for at høre flere Udtalelser. En af dem bemærkede derfor, at man jo allerede forlængst havde bedt Knox spørge Calvin. Hertil svarede Knox, at det var en Fejltagelse. Det var Lethington, der skulde skrive. Lethington indrømmede det, men undskyldte sig med, at han ikke kunde gøre det uden Dronningens Vilje, da han var hendes Sekretær og Under- saaat. Hoffolkene gav højlydt deres Bifald hertil til Kende.

Hertil bemærkede Knox: „Verdslige Mænd priser den verdslige Visdom!“

Saaledes endte denne Diskussion. De fleste Theologer i vore Dage vilde i eet og alt være enige med Lethington. Naar Knox alligevel sejrede, kom det af, at han havde sin grundmurede Over- bevistning, medens Lethington kun havde sin dia- lektiske Færdighed. Men iøvrigt gav hele Samta- len, som her kun er gengivet i meget forkortet Form, et saadant Bevis for Lethingtons Bibelkud- skab og Indsigt, at man trygt kan sige, at det ikke vil være let i vore Dage at finde en Pre- mierminister eller Adelsmand, der vilde være i Stand til at tage det op med ham.

Da Sagen kom frem i Synoden, var den alle- rede paa Forhaand tabt for Hofpartiet.

Det lykkedes saaledes ikke at faa Munden lukket paa Knox og de andre Prædikanter.

Paa den Tid giftede Knox sig anden Gang. Han ægtede nemlig en Datter af Lord Ochiltree, der var i Familie med Stuarterne. Dette fornemme Parti gjorde Modstanderne meget Væsen af. No- ge sagde, at han attraaede at blive Konge, andre at han havde faaet Djævelens Hjælp til at faa denne Sag ordnet. Ægteskabet blev lykkeligt og velsignet.

Dronningen gifter sig. Knox prædiker.

Der havde været mange forskellige Planer oppe om Giftermaal for Dronningen. Mange af Europas Fyrster havde friet til hende. Men poli- tiske Grunde havde hindret en Del af disse Parti- er. Endnu mere havde Spørgsmaalet Protestan- tisme eller Papisme gjort sig gældende. Marie Stuart blev tilsidst saa træt af det hele, at hun erklærede, at hun vilde gifte sig med en skotsk Adelsmand. Dette gav den landflygtige Grev Len- nox Mod til at fri for sin Søn Lord Darnley.

Dronningen saa ham og forelskede sig i ham. Han havde foruden sin Skønhed tillige den i hen- des Øjne store Fordel, at han var Katholik — el- ler gik for at være det. Hun var en Kvinde med stærke Lidenskaber; og hun hverken forstod el- ler brød sig om at skjule dem. Da Darnley blev syg, plejede hun ham i hans Værelse paa Slottet baade Dag og Nat, som om de allerede var Ægte- folk.

Der var imidlertid mange Hindringer for Ægteskabet. Dronning Elisabeth af England hav- de forpligtet sig til at anerkende Marie som sin Arving til Tronen under Forudsætning af, at Ma- ries Ægteskab var efter Ønske. Hun havde hen- ledt Opmærksomheden paa sin egen Galan — men dette var dog Marie for stramt. Men Ægte- skabet med Darnley behagede slet ikke Elisa- beth. De fleste skotske Baroner var ogsaa imod det. Heller ikke de evangeliske Prædikanter var stemt for det, paa Grund af Darnleys Forhold til Romerkirken.

Elisabeths Vrede kunde Marie Stuart sætte sig ud over, men de skotske Baroners Billigelse af Ægteskabet var en Nødvendighed. For enhver Pris maatte Prædikanterne derfor hindres i at op- hidse Folket mod dette Ægteskab.

Hun viste sig derfor mere venlig stemt over- for Evangeliet. Darnley gik i Kirke hos Knox og til Messe med Dronningen — han kunde lige godt med begge Dele, lod det til.

Marie Stuart kaldte nogle af Prædikanterne — men ikke Knox — til sig og talte smigrende Ord til dem om den evangeliske Tro. Hun vilde nu lade sig belære, høre Prædikanter osv. Hun stod endog Fadder til en Protestants Barn og hørte ved denne Lejlighed en evangelisk Prædiken.

Murrays Billigelse af Ægteskabet vilde hun have paa Forhaand. Han sagde imidlertid rent ud nej, faldt i Unaade og blev landsforvist.

Lorderne forlangte Garantier for den evange- liske Kirkes Ukrænkelighed.

Tilsidst blev Marie ked af at vente og gifte- de sig uden videre med Darnley i Juli 1565. De

*) Paa Dansk: Lethington: „Folk, som ingen kender!“

Knox: „Men Herrens sande Venner!“

evangeliske blev angstelige. Lorderne var utilfred- se, fordi hun ikke havde spurgt Parlamentet.

Dronningen omgav sig nu med lutter Papi- ster og samlede en Hær for alle Tilfældes Skyld.

Dette førte til aabenlys Borgerkrig. Murray om tilbage og satte sig i Spidsen for Opstanden. Men Marie Stuart havde sin Hær rede og lavede sig til at knuse Modstanden.

Adelen gjorde Regning paa at kunne rejse de evangeliske Borgere i Edinburgh til Oprør. Men det lykkedes ikke.

Borgerne stak Hovederne sammen og over- vejede Sagen. Men Adelen protestantiske Iver havde de ikke saa overdreven stor Tillid til efter de hidtil gjorte Erfaringer, og til at gøre Oprør syntes Tiden dem ikke inde. De havde endnu ikke opgivet Haabet for deres unge, smukke Dronning. Hun kunde vel endnu omvende sig.

Altsaa modtog de Adelen Hær med største Kulde og lod, som om det hele ikke angik dem. Den Hjælp fra England, som Oprørerne havde Løfte paa, lod sig ikke se. Dronning Elisabeth viste sig lige saa upaalidelig som tidligere. Derimod kom de katholske Fyrster Marie Stuart til Hjælp med Penge. Mange Penge endogsaa. Hun følte sig derfor i højeste Grad Situationenes Herre. Op- rørene led et fuldstændigt Nederlag og maatte flygte til England, hvor Dronning Elisabeth end- da til spillede den dydige og truende med at be- handle dem som Oprørere. Men hun betænkte sig dog.

Marie Stuart var beruset af Sejren. Nu skul- de det gaa løs. Da man gjorde hende opmærk- som paa Aarstidens Barskhed — det var i Okto- ber — og raadede hende til at trække sig tilba- ge fra Hæren, erklærede hun, at hun blæste ad alle Strabadser, hun vilde blive ved, indtil hun hav- de ført sine sejrige Tropper ind i London!

Til London var der imidlertid et godt Stykke Vej, men ogsaa den reformerte Kirke fremfor alt Knox kunde det være rart at komme til Livs, hvis det var muligt.

Hidtil havde Knox dog ingen Anledning gi- vet. Han havde hele Tiden passet sit. Han havde nok for noget siden forligt sig med Murray, men i dennes Opstand havde han ingen Del taget. Mo- tiverne var ham for blandede. Havde nogen kun- net rejse Hovedstadens Borgere, maatte det være Knox, men han rørte sig ikke.

Derfor var det nu ikke saa let at røre ved ham.

Men disse Prædikere! Kunde man dog finde en god Lejlighed til at komme dem til Livs!

Knox var ikke særlig forsigtig. Det havde han aldrig været. Kong Darnley gik endnu af og til i Kirke hos Knox. Og en Søndag, da han var der, prædikede Knox over Esajas 26, 12: „Herre, vor Gud, andre Herrer end du har hersket over os. Ved dig alene priser vi dit Navn.“ Han talte om slette Regenter, som Gud sender til at være Ty- ranner og Plageaander for Folkets Synders Skyld. Han henviste til Esajas 3, 12: „Mit Folks Herske- re er Drengene, og Kvinder raader over det. Mit Folk, dine Førere er Forførere, og den Vej du skal vandre, har de ødelagt.“ Han henviste til Akab og Jesabel.

Det var kort sagt den rigtige Knox, der var paa Prædikestolen den Dag. Om han nu har tænkt paa den skotske Konge og Dronning, er der ingen, der ved. Men Knox havde i høj Grad den Fordel, som alle store Prædikanter har, nemlig at Ørene er aabne, naar de prædiker, og Samvittighederne rede til at anvende Ordene, hvor det passer.

Og Kong Darnley anvendte det hele paa sig selv og blev i højeste Grad ilde tilpas og rasen- de opbragt. Han var sin Kones Mand; han løb derfor hjem med det hele til hende.

Knox blev kaldt til Slottet om Eftermiddag- en, skønt han paa Grund af Sygdom var gaaet i Seng. Nogle af Byens bedste Borgere fandt, at det var raadeligt at følge ham.

Han fik en Mængde Bebrejdelser og slutte- lig et Forbud mod at prædike, saa længe Majestæ- terne var i Byen.

Knox svarede, at han havde kun talt i Over- ensstemmelse med sin Tekst, og at naar Kirken bød ham at tale eller tie, vilde han adlyde, for saa vidt Guds Ord tillod ham det. Iøvrigt stod han ikke blot ved, hvad han havde sagt paa Præ- dikestolen, men tilføjede, at naar Kongen for at behage Dronningen gik til Messe og forhaanede Gud Herren, vilde Gud i sin Retfærdighed gøre hende til et Redskab til hans Ødelæggelse.

Hoffet fastholdt imidlertid sit Forbud og der- med kunde han og de Borgere, der ledsagede ham, gaa hjem.

Men nu blev der Uro i Byen. I Smaagaderne stak Konerne Hovederne sammen og fortalte hver- andre, hvad der var sket. Paa Hovedgaden bøl- gede Mængden op og ned. Ansigterne var mørke, men bestemte og truende. Der knyttedes mange Hænder og sendtes mange ildevarslende Blik op imod Slottet. Forbyde Evangeliets Prædiken! Nej stop! Mange gentog Knox' og Profetens Ord om Drengene og Kvinder i Regimentet. De Edingburgh Borgere var enige om, at de vilde ikke saadan la- de sig deres Præst berøve.

Byens Magistrat bad Majestæterne om at ta- ge Forbudet tilbage; men derom kunde der ikke være Tale.

Da saaledes Borgernes Repræsentanter og be- sluttede enstemmig, at de vilde ikke, koste hvad det vilde, tillade, at Munden blev stoppet paa de- res Prædikanter. En Deputation af dem indfandt sig med stor Højtidelighed paa Knox' Bolig og bad ham om at vedblive med at prædike, som det be- hagede ham, og som Gud gav ham det i Hjertet, idet han forkyndte den rette Tro, ved hvilken de

vilde blive og staa fast indtil Døden.“

Byens Guvernør fik sin Afsked for den Hi- stories Skyld, thi Dronningen var fnytsende.

Men faa Dage efter rejste Majestæterne fra Byen.

Knox kunde altsaa prædike som sædvanlig uden at overtræde det strenge Forbud.

Og da Hoffet nogle Uger efter vendte tilbage igen, syntes der ikke at være nogen, der erindrede dette Forbud mere. Marie Stuart lignede ogsaa deri sin Moder, at hun havde let ved at glemme, hvad hun ikke ønskede at huske.

Men Knox havde en forunderlig Evne til sta- dig at bringe sig i Erindring. Nu bad han i Kirke- bønner for de landflygtige Adelsmænd, som han betegnede som den bedste Del af den skotske Adel og de mest fremragende Medlemmer af Menighe- den.

Alle Prædikanterne optog denne Bøn.

Saa var det igen galt. Men denne Gang lag- de Lethington sig imellem. Han gjorde opmærk- som paa, at Skriften bød at bede for alle Menne- sker, og forsikrede tillige, at han havde hørt Bøn- nen og intet anstødeligt fundet i den.

Altsaa fik man heller ikke Ram paa Knox denne Gang.

Men Dronningen slap derfor ikke sit Maal af Sigte. Og Maalet var den reformerte Kirkes Ud- ryddelse.

Da der skulde vælges ny Bestyrelse i Edin- burgh, foreslog hun lutter Papiser, men Byen valgte alligevel lutter Protestanter. Dronningen forstod altsaa, at Modstanden vilde blive stor. Desto mere fornødent fandt hun det at søge Støt- te hos de katholske Fyrster i Udlandet.

Generalsynoden fandt ogsaa, at Tiderne var onde. Den gav derfor Knox et dobbelt Hverv. Han skulde berejse de sydlige Grevskaber for at opflamme deres Iver, og han skulde skrive en Af- handling om Fasten. Man vilde nemlig indføre en almindelig Fastedag, en Bods- og Bededag i An- lædning af den reformerte Kirkes Nød.

I denne Afhandling udvikler Knox, at Pro- testantismen er alvorlig truet overalt.

„Nu er Satan løsladt mod Jesus Kristus,“ si- ger han, „og Evangeilets Lys er den romerske An- tikrist saa forhadet, at han ikke hviler, før han har udryddet det af hele Europa.“

Han nævner, at Pavekirken har besluttet alle Protestanters Udryddelse, og at sætte det i Værk. Og han slutter med at sige, at Faren kan være nærmere, end de fleste tror.

Han havde Ret heri. Faren var nær nok. Alle- rede holdtes der Messe rundt om i Riget, og selv Munke optraadte som Prædikanter. Darnley aaben- bared sig som afgjort Papist, og Dronningen til- traadte de katholske Fyrsters Forbund. Parla- mentet blev mere og mere villieløst i Dronningens Haand. Alle hendes og Kongens Omgivelser var katholske, og det saa godt ud til, at den reformer- te Kirke i Skotland gik sin Undergang i Møde.

Knox paa Flugt og som Sejrrherre.

Dronningen havde en Privatsekretær ved Navn Riccio. Han var en Italiener. Han kunde synge og spille og tale Fransk og var i Løbet af kort Tid bleven Dronningens erklærede Yndling.

Dronning Elisabeth af England sagde, at han nød større Anseelse og havde mere Indflydelse hos Marie, end der ret vel kunde forenes med hen- des Omstændigheder og hendes Ægteskab. Men Dronning Elisabeth var ikke venligssindet mod Ma- rie, og uagtet Marie i Henseende til Kyskhed var meget langt fra at være et Mønster, er det dog et Spørgsmaal, om der bestod noget utilladeligt For- hold mellem hende og Riccio. Det har i hvert Fald aldrig kunnet bevises.

Derimod er det uden for al Tvivl, at de opfør- te sig saa pjattet overfor hinanden, at de nærede Mistanken hos de Folk, der havde den. Og blandt disse indtog Kong Darnley den første Plads. Han var skinsyg, rasende skinsyg. Han følte sig tilsi- desat og ydmyget baade af Riccio og af sin Gema- linden. Derfor skulde Riccio ryddes af Vejen for enhver Pris og det hurtigst muligt.

Darnley indgik derfor en Sammensværgelse med nogle „protetsantiske“ Lorder. Disse hadede Riccio, fordi han var Udlandig og deres Fjende, og fordi de godt selv kunde lide at have Magten. Deres Protestantisme derimod betød ikke andet eller mere, end at de var Modstandere af den pa- pistiske Kirke og dens verdslige Magt.

Lorderne vilde fange Riccio og stille ham for en offentlig Domstol, hvis Dom de selvfølgelig var vis paa i Forvejen.

Men Darnley taalte ingen Opsættelser. Ric- cio skulde straks ryddes af Vejen. Og han skulde oven i Købet fanges i Dronningens Nærværelse. Marie skulde dog engang lære at respektere sin Ægtemage og føle hans Hævn for alle de Kræn- kelser, han havde lidt. At hun var frugtsomme- lig paa sjette Maaned tog han intet Hensyn til.

De sammensvorne indfandt sig den 9. Marts om Aftenen med omtrent 200 bevæbnede i Kongens Gemakker, medens Dronningen spiste til Aften med Riccio og Hoffet.

De sammensvorne trængte ind. Riccio søgte Tilflugt bag Dronningen; men Kongen greb hen- de og holdt hende fast. De andre trak Riccio ud i Forværelset og bibragte ham 52 Kaardestik.

Darnley havde faaet Hævn; men Dronningen erklærede endnu samme Aften, at hun vilde skil- les fra ham og ikke slaa sig til Ro, før hun hav- de faaet Hævn.

Fortsættes.

CHRISTMAS BOOKS.

Ideal Gift Books for Lutheran Sunday-School Scholars and Young People.

These volumes constitute juvenile literature of the very best kind and will make appropriate Christmas gifts for Sunday-school scholars.



Watch and Pray. Has the same contents and is of the same size, as "Seek Ye the Lord" but is bound in stiff paper cover, cut flush, cover design in four colors.

Per copy\$0.25



Come Unto Me and Trust in the Lord are two 20-page Bible Picture Books each containing four full page colored illustrations and six etchings. Size 8 x 10 1/2. Bound in stiff paper cover, cut flush, colored cover design. Per copy.....\$0.20

New PASTIME SERIES



Pleasant Paths. By G. W. Lose.

Pictures, stories and verses for small children. The volume contains many bedtime stories and verses that will interest and instruct. Bound in board with cloth back and three-color cover design. 64 pages. Per copy, \$0.30

Happy Hours. Has the same contents as "Pleasant Paths" but is bound in stiff paper cover, cut flush, three-color cover design. Per copy\$0.25

Camp Misery. A story for the young. By A. Vollmar. Per copy, 20 Cts.

Miss Toosey's Mission. By the author of "Laddie". Per copy, 35 Cts.

Teddy's Button. By Amy LeFeuvre. Per copy 30 Cts.

Jessica's First Prayer. By Hesba Stretton. Per copy, 35 Cts.

The Dragoon. By N. P. Madsen. Per copy 25 Cts.

Glory to God. Christmas Stories For Little Ones. Per copy, 10 Cts.

May Allen's Xmas Tree. A Christmas story for little folks. Per copy, 25 Cts.

The Sweet Story of Old. A life of Christ for children. By Mrs. L. Haskell. Per copy, 50 Cts.

Beyond the Marshes. By Ralph Connor, author of "Black Rock". Per copy, 25 Cts.

Beautiful Bible Stories for Children. By Charlotte M. Yonge. Per copy, 60 Cts.

Kept for the Master's Use. By Frances Ridley Havereal. Per copy, 35 Cts.

Danske Julebøger for Børn.

Elses Juleferie	\$0.20
En Julerejse25
Julefortællinger for Børn10
Julebog for Børn10
Ære være Gud!10
Fred paa Jord!25
Ved skiftende Belysning40
Hvorfor græder Bedstemor20
Fire Fortællinger25
Seks Fortællinger30
Den lille Søfugl40
Uden Hænder20
Vogt mine Lam35
Adventsklokken25
Din Broders Blod40
Pigebørn og Pigebørn50
Jessica's første Bøn40
Barnesmil30

Indbundne Aargange af „Børnebladet“. Aargangene 1912, 1913, 1914, 1915, 1916, 1917, 1918, og 1919.

Kartonneret \$1.00 pr. Aargang.
Solidt indb. \$1.50 pr. Aargang.

DAN. LUTH. PUBL. HOUSE,
Blair, Nebr.